

# Rahula külaplats

Kõrgemaa KÜ, Rahula küla, Saku vald

Projekti osa: MA

## Maastikuarhitektuur

*Eelprojekt (EP)*

Töö nr 2408

Peaprojekteerija:

**OÜ Planana**

Reg kood: 11331869

Laki tn 6

10621 Tallinn

[info@maastikuarhitektid.ee](mailto:info@maastikuarhitektid.ee)

[www.maastikuarhitektid.ee](http://www.maastikuarhitektid.ee)

Tellijä:

Rahula Külaselts MTÜ

Käesoleva köite koostaja/vastutav isik

Romet Virkus

Volitatud maastikuarhitekt, tase 7

Kuupäev: 8.08.2024

2024 Tallinn

## Sisukord

1. Üldosa.....	3
2. Olemasoleva olukorra kirjeldus .....	5
2.1. Andmed maaomandi kohta .....	5
2.2. Olemasolev situatsioon .....	5
3. projektlahendus.....	5
3.1. Eesmärk .....	5
3.2. Plaanilahendus .....	5
3.2.1. Asendiplaan.....	5
3.2.1. Vertikaalplaneering .....	6
3.3. Ehitusgeoloogiline situatsioon .....	6
3.4. Mullatööd.....	6
3.5. Katendid .....	7
3.6. Liikluskorraldus- ja ohutusvahendid .....	9
3.6.1. Üldised liikluspõhimõtted.....	9
3.6.2. Liikluskorraldusvahendid .....	9
3.6.3. Parkimislahendus.....	9
3.7. Piirded ja väravad.....	9
3.8. Välimööbel ja muu inventar.....	9
3.8.1. Varjualune .....	9
3.8.2. Laste ronimislinnak .....	10
3.8.3. Pingid.....	10
3.8.4. Võrkpallivõrgu postid ja võrk .....	10
3.8.5. Korpallikonstruktsioon.....	10
3.8.6. Padeliväljak .....	11
3.8.7. Lipumast .....	11
3.9. Keskkonnakaitse ja maastikukujundustööd .....	11
3.9.1. Olemasolev taimestik.....	11
3.9.2. Projekteeritud haljastus .....	12
3.9.3. Keskkonnakaitse abinõud ja jäätmekäitlus.....	13

## SELETUSKIRI

### 1. ÜLDOSA

Objekti nimetus: Rahula külaplats  
Projekti osa: Maastikuarhitektuur (MA)

Objekti asukoht: Kõrgemaa KÜ (katastriüksus), Rahula küla, Saku vald, Harju maakond

Juurdepääs projekteeritud alale on avalikult kohalikult Rahula-Saku teelt.

Teostatud alusuuringud:

- Geodeetiline alusplaan: GeoPlanet OÜ, töö nr 230401, aprill 2023

Projekteerimise alus:

1. Tellija lähteülesanne

Projekteerija:

**OÜ Planana**

Reg kood: 11331869

Laki tn 6

10621 Tallinn

[info@maastikuarhitektid.ee](mailto:info@maastikuarhitektid.ee)

[www.maastikuarhitektid.ee](http://www.maastikuarhitektid.ee)

Vastutav maastikuarhitekt

Romet Virkus (volitatud maastikuarhitekt, tase 7)

e-post: [info@maastikuarhitektid.ee](mailto:info@maastikuarhitektid.ee)

tel: 533 321 79

### Normdokumendid

Projekteerimisel on lähtutud Eesti Vabariigis kehtivatest standarditest, normidest ja seadustest. Samuti arvestada objekti ehitamisel kõiki ohutus-, sh. tule- ja keskkonnaohutusnõudeid. Ehituslikud lahendused ja teostamine peavad olema vastavuses Eesti Vabariigis ja Euroopa Liidus üldtunnustatud nõuete ja standarditega, sealhulgas:

- Tee ehitusprojektile esitatavad nõuded. Majandus- ja taristuministri määrus. Vastu võetud 09.01.2020 nr 2, jõustunud 01.02.2020;

- Ehitusseadustik. Riigikogu, seadus. Jõustumise kuupäev 01.07.2015;
- Asjaõigusseadus. Riigikogu, seadus. Vastu võetud 09.06.1993;
- Töötervishoiu ja tööohutuse seadus. Riigikogu, seadus. Vastu võetud 16.06.1999;
- Jäätmeseadus. Riigikogu, seadus. Vastu võetud 28.01.2004;
- Nõuded ehitusprojektile. Majandus- ja taristuministri 17.07.2015 määrus nr. 97, jõustunud 21.07.2015
- EVS 843 „Linnatänavad“;
- EVS-EN 206 „Beton. Sertifitseerimine, toimivus, tootmine ja vastavus“;
- Killustikust katendikihtide ehitamise juhend, MA 2016-012, Maanteeamet
- Asfaldist katendikihtide ehitamise juhend, Kinnitatud Maanteeameti peadirektori 23.12.2015.a käskkirjaga nr. 0314, Maanteeamet;
- Jäätmehoolduseeskiri, Saku Vallavolikogu määrus nr 10, vastu võetud 22.08.2019;
- Saku valla kaevetööde eeskiri, Saku Vallavolikogu määrus nr 6, vastu võetud 11.06.2009
- Üldkehtivad reeglid ja tavad.

## 2. OLEMASOLEVA OLUKORRA KIRJELDUS

### 2.1. Andmed maaomandi kohta

Kõrgemaa, Rahula küla, Saku vald:

- Kinnistu nr: [11989802](#) (katastriüksuse tunnus 71901:001:0656)
- Eraomand
- Sihtotstarve: maatulundusmaa 100%
- Pindala: 150708 m<sup>2</sup> (~15,1 ha)

Kinnistu omaniku ja Tellija vahel on sõlmitud maa kasutusleping 4020 m<sup>2</sup> suurusele osale Rahula-Saku tee ääres, eesmärgiga rajada alale sportlikele tegevustele suunatud külaplats külaelanikele kasutamiseks.

### 2.2. Olemasolev situatsioon

Kinnistu paikneb põllumajandusliku kasutusega alal, olles iseloomult heinamaa. Naabruses on analoogsete omadustega maatükid. Kõrghaljastus (puittaimed) puudub. Samal kinnistul on nn Jaanimäe ring – rallirada, mida varasemalt on kasutatud rallisprindi võistluste korraldamiseks. Projektiga hõlmatud ala ei kattu ralliringi alaga kuid külgneb sellega. Maapind on küllaltki tasane, looduslik kalle põhjast lõunasse. Geoloogiliselt õhukese pinnakattega paepealne ala.

## 3. PROJEKTLAHENDUS

### 3.1. Eesmärk

Projekt on koostatud eesmärgiga rajada kasutuslepinguga kaetud alale külaelanikele suunatud sportimisvõimalustega plats. Vastavalt Tellija sisendile on platsile kavandatud liivakattega võrkpalliplats, padeli väljak, 3x3 korvpalliväljak. Lisaks ronila lastele ja varjualune, kuhu saab varju minna näiteks vihma korral. Asendiplaani osas on lahendatud vertikaalplaneering ja katendid.

### 3.2. Plaanilahendus

#### 3.2.1. Asendiplaan

Asendiplaanil (MA-4-02) on näidatud projekteeritud rajatiste paiknemine. Spordiväljakud on paigutatud 22 kraadise nurga all põhja-lõuna teljest, et tagada päikese suhtes optimaalsed tingimused pallimängude jaoks. Varjualune ja laste ronimis-mänguplats on kavandatud idapoolsesse külge. Platsile privaatsema ruumi ja

ka parema mikrokliima loomiseks on kavandatud ala kolmest küljest piirata kaitsehaljastuse tüüpi puudereaga, jättes ala avatuks lõuna-kagu-lääne poolt. Samas küljes on vajadusel võimalik platsi küllastajatel parkida oma sõidukit.

Platsile ei ole kavandatud rajada teid, kuid asendiplaanile on kantud murusse tõenäoliselt tekkivad käigurajad, mis viivad aktiivselt kasutatavate palliplatside juurde. Erikattega väljakute vahele on ette nähtud murupinna rajamine/taastamine. Külaplatsi keskosasse väljakute vahele on jäetud avatud murupind, millele saab soovi korral paigutada otstesse väravad ja kasutada seda jalgpalli või mõne muu väljakusportmängu tarbeks. Samuti on võimalus kasutada platsi küla ühisüritusteks, laatadeks, jaanipäevaks vms tegevuseks.

Jalgsi ligipääs on ette nähtud idanurgast, kuhu on haljaspiirdesse jäetud katkestus. Ligipääsu juurde on kavandatud lipumasti paigaldamine.

### 3.2.1. Vertikaalplaneering

Maapind on suhteliselt tasase iseloomuga, kerge kaldega lõuna suunas. Maapinna absoluutkõrgused jäävad vahemikku ~35,50...36,40

Vertikaalplaneering baseerub olemasolevatel kõrgustel. Mänguväljakud on kavandatud kas sobiva kaldega või horisontaalse pinnaga sõltuvalt nende katendist. Korvpalliplats (asfaltbetoonkate) on kavandatud ühepoolse 1% kaldega. Liivakattega võrkpalliplats ja padeliväljak on nullkaldega, kuna need on kavandatud vett läbilaskvatest materjalidest. Rajatiste nullkõrgused on näidatud asendiplaani joonisel.

## 3.3. Ehitusgeoloogiline situatsioon

Projektalal ei ole põhjalikke geoloogilisi uuringuid läbi viidud, kuid on tehtud proovikaevamine neljas punktis, et välja selgitada pinnakatte tüsedus aluskivimil. Proovikaevused on tehtud, kuna on teada, et alal on pinnakatte tüsedus väike, ulatuses kuni ca 45 cm-ni. Ehitusgeoloogiliselt on tingimused väljakute rajamiseks head, kuna katendikonstruktsiooni sügavusel on suure kandevõimega stabiilne aluspõhi ja ei esine kõrget põhjavett.

## 3.4. Mullatööd

Olemasolev kasvupinnas kaevetööde vajadusega alalt eemaldada ja ladustada objektil ja kasutada omal kinnistul haljastustöödel. Kasutuskõlbmatud jäätmed ja üleliigne pinnas platside alt eemaldada ja utiliseerida vastavalt kehtivale seadusandlusele.

Muldes kasutatavate pinnaste filtratsioonimoodulid tuleb määrata maksimaalse standardtiheduse ning optimaalse niiskuse juures vastavalt standardi EVS 901-20 nõuetele. Dreenikihi (liivakihi) filtratsioonimoodul peab olema vähemalt 1 m/ööp ja liivast täitepinnase filtratsioonimoodul peab olema vähemalt 0,5 m/ööp.

Dreenkihina kasutatakse keskliiva. Dreenkihi paksus peab olema üldjuhul vähemalt 20 cm või kuni aluskivimini, kui see tuleb vastu enne kihi tuseduse saavutamist. Dreenkihi tihendustegur ( $K_t$ ) peab olema minimaalselt 0,98. Katendid rajatakse suure tõenäosusega otse lubjakalju peale, mis avaneb pärast mullakihi koorimist rajatiste alt. Lubjakivi ja muldkeha ning konstruktiivsed kihid tuleb omavahel eraldada geotekstiiliga, et vältida liivaosakeste kandumist lubjakivis esinevatesse pragudesse.

Kui katendikonstruktsioon (dreenkihi alumine pind) ei ulatu lubjakivini, siis dreenkihi alt eemaldada orgaanikat sisaldavad pinnased ja asendada mineraalse täitepinnasega ( $k_{min}$  0,5 m/ööp).

### 3.5. Katendid

Spordiväljakute katendite projekteerimisel on aluseks võetud spordiväljakute katendite projekteerimise juhendid ja ka killustikust aluskonstruktsioonide ehitamise juhendid.

Antud juhul ei ole katendid ette nähtud sõidukite liikumiseks nagu see tavapäraselt on, vaid sportimisvõimaluste loomiseks. Oluline ei ole niivõrd platsi katendi kandevõime, vaid selle omaduste sobivus vastava sportmängu jaoks ning stabiilsus ja vastupanu külmakerkele. Viimase oht on tulenevalt geoloogilisest situatsioonist minimeeritud.

Elastsusmoodul (E) mõõdetuna LOADMAN või Inspector tüüpi seadmega.

#### Korvpalliväljaku ab katend

- Asfaltbetoon AC 16 surf 70/100  $h = 6 \text{ cm}$
- Kiilutud lubjakivikillustik alus fr 32/63 kiiluda fr 16/32 ja fr 4/16 ( $E \geq 140 \text{ MPa}$ )  $h = 20 \text{ cm}$
- Keskliivast dreenkiht ( $k \geq 1,0 \text{ m/ööp}$ ;  $K_t \geq 0,98$ )  $h_{min} = 20 \text{ cm}$
- Geotekstiil, klass 3
- Olemasolev aluspinnas - lubjakivikalju\*

#### Padeliväljaku kunstmurukatend

- Spetsiaalne padeliväljaku kunstmurukate Edel Elite Padel Centre Court kvartslüiva täitega  $h=12 \text{ mm}$
- Dreenasfalt DAB8 või tihendatud graniitsõelmed fr 0...6  $h=55 \text{ mm}$  (valib väljaku ehitaja)
- Lubjakivikillustikust kiilumiskiht alumisele kihile fr 4/16 ( $E \geq 140 \text{ MPa}$ )  $h=40 \text{ mm}$
- Lubjakivikillustikust alus fr 16/32 ( $E \geq 140 \text{ MPa}$ )  $h=20 \text{ cm}$
- Geotekstiil, klass 3
- Olemasolev aluspinnas - lubjakivikalju\*

\*- Kullustikukihi alla rajada vajadusel liivast tasanduskiht kaljupinnase peale. Kui esineb, siis eemaldada orgaanikat sisaldav pinnas. Lubjakivikalju pealmine pind katta katendi all geotekstiiliga, et vältida liiva kandumist kaljus potentsiaalselt esinevatesse pragudesse.

### **Võrkpalliväljaku liivakate**

- Liiv (puistena, mitte tihendada)  $h_{min} = 30 \text{ cm}^*$
- Geotekstiil, klass 3
- Olemasolev aluspinnas - lubjakivikalju

\*-väljaku alt koorida orgaanikat sisaldav pinnas ja asendada mineraalse täitepinnasega/liivaga. Proovikaeve andmetel on võrkpalliplatsi asukohas pinnakatte tüsedus ca 35 cm. Arvestades aluspõhja profiili ja väljaku kavandatud kõrgust, tuleb liivakihi tüsedus põhjanurgas ca 35 cm ja lõunanurgas ca 55 cm

### **Mänguväljaku liivast turvaalus**

Analoogne võrkpalliväljaku liivakatendile. Turvaala liivakatte tüsedus minimaalselt 40 cm (vastab maksimaalsele kukkumiskõrgusele 2-3 m).

### **Haljasalade murukate**

- Murukülv (külvitihedus  $20 \text{ g/m}^2$ )
- Kasvupinnas(arvestada olemasolevat ja vajadusel lisada)  $h = 15 \text{ cm}$
- Olemasolev pinnas / täitepinnas

### **Märkused:**

1. Nõuded mulde ja aluste materjalile ja tihendustegurile:
  - Muldkeha aluspinnas ja täitematerjali kihid peavad nõuetekohaselt olema tihendatud
2. Nõuded mulde ja aluste elastsusmoodulile:
  - Elastsusmoodul mõõdetuna LOADMAN või Inspector seadmega tihendatud katendi aluskonstruksioonil, drenkil ja täitekihil
3. Teetöödel kasutatavate pinnaste filtratsioonimoodulid tuleb määrata maksimaalse standardtiheduse ning optimaalse niiskuse juures vastavalt standardi EVS 901-20 nõuetele.
4. Ehituse Töövõtjal arvestada maksimaalselt kohalike materjalide kasutamisega.
5. Tööde teostamisel juhinduda määrusest „Tee ehitamise kvaliteedi nõuded“.



6. Killustikalused ehitada vastavalt juhisele „Killustikust katendikihtide ehitamise juhis“.

### **3.6. Liikluskorraldus- ja ohutusvahendid**

#### **3.6.1. Üldised liikluspõhimõtted**

Sõidukite liiklus lahendatud olemasolevate juurdepääsude baasil. Projekteeritud alale ei ole kavandatud parkimiskohti, kuid võimalik on parkida samal kinnistul vana rallisprindiraja ja projekteeritud ala vahel – ala, mida kasutati rallide toimimise ajal nõ boksialana. Peamine jalgsi ja jalgrattaga ligipääs on idanurgas. Spetsiaalseid ehitatud teid alale ette ei ole nähtud, jalgsi ja rattaga liikujad saavad vabalt liikuda igal pool ala katval murupinnal.

#### **3.6.2. Liikluskorraldusvahendid**

Liikluskorraldusvahendeid (liiklusmärke, teekattemärgistust) kavandatud ei ole.

#### **3.6.3. Parkimislahendus**

Külaplatsi külastajad saavad auto parkida projektala edelaküljele jäävale avatud muruplatsile.

### **3.7. Piirded ja väravad**

Külaplatsile ei ole piirdeid kavandatud, kuid ala on kavandatud piirata kolmest küljest nõ haljaspiirdega ehk puude reaga.

### **3.8. Välimööbel ja muu inventar**

#### **3.8.1. Varjualune**

Ilmastikuolude eest varjumiseks on alale ette nähtud 18 m<sup>2</sup> ehitisealuse pinnaga katusealuse paigaldamine/ehitamine. Näidistootena pakub projekt Puiduvennad OÜ paviljoni „liris“. Toote illustratiivne materjal on toodud joonisel MA-4-04.

Varjualune paigaldatakse postvundamendile, mis omakorda toetub lubjakivikaljule. Täpne vundeerimise lahendus täpsustada toote paigaldaja poolt. Kasutada võib nii valatud raudbetoonposte kui ka sobivaid ehitusplokke.

Varjualuse puitosa töödelda värvitu puidukaitsevahendiga, jättes viimistlusena naturaalse puidu välimuse. Terrassiosa standardse pruuni immutusega.

### 3.8.2. Laste ronimislinnak

Pakkumaks tegevust lastele on kavandatud loodusliku ilmega ronimislinnak „Jungle“, mille leiab TipTipTap valikust. Atraktsiooni tootelehe ja tutvustuse leiab joonisel MA-4-05.

### 3.8.3. Pingid

Projektis on näidatud soovituslikud pinkide asukohad väljakute ääres, et võimaldada inimestel istuda või ka mängimise ajaks oma üleriideid jms hoida.

Projekt ei anna pinkidele konkreetset toodet, kuna Külaselts on huvitatud pingid ise valmistama taaskasutatud puidust, mis saadakse vanade hoonete lammutamisel (nelikantpalk, ümarpalk).

Nõuded pinkidele:

- kõik pingid peavad olema ühtse disainiga, et need moodustaksid arhitektuurse terviku ala kujunduses.
- Istumispinna kõrgus maapinnast 40...45 cm
- Pikkus ~3 m
- Istumispinna sügavus 40...50 cm

### 3.8.4. Võrkpallivõrgu postid ja võrk

Võrkpalliväljaku võrgupostid on kavas taaskasutuse põhimõttel tuua teiselt lähikonnas asuvalt kinnistult. Tegemist on metallist ümarpostidega  $d=100\text{mm}$ ,  $h=3000\text{ mm}$ . Postid on tsingitud ja värvitud tumehalli tooni. Kuna olemasolevad postid ei ole piisavalt pikad iseseisvalt pinnasesse betoneerimiseks, siis on vajalik paigaldamiseks pinnasesse betoneerida eraldi metallist hülssid. Selleks kasutada roostevabast terasest toru välisdiameetriga ca 110 mm ning sisediameetriga, mis võimaldab  $d100$  posti hülssi paigaldada. Hülsi vajalik pikkus on 1000 mm, millest 5 cm on arvestatud jääma liivakattest kõrgemale, 40 cm ülaosa liivakihi sees mitte betoneerida. Alumine osa ehk 55 cm alumine toru lõik betoneerida pinnasesse. Eeldatavasti on betoneerimise sügavusel lubjakivikalju, kuhu puurida vajaliku sügavusega auk, mis on hülsist nii palju suurema läbimõõduga, et augu ja hülsi vaheline tühimik täita betoonivaluga. Puurimise asemel võib lubjakivisse ka augu lõhkuda, millesse asetada hüls ja täita auk betoonivaluga. Väljaku ja posti paigaldamise põhimõtteline lõige on toodud joonisel MA-4-03.

Võrguna kasutada standardset rannavõrkpalli võrku.

### 3.8.5. Korpallikonstruktsioon

Kavandatud on 3x3 mängija väljak, ehk rahvakeeli tänavakorvpalliväljak. Kasutusel on üks korv koos tagalauaga ja seda üleval hoidev konstruktsioon. Projekt pakub 3x3 väljakule mõeldud toodet koodiga BB0402, mida pakub Sportservice OÜ.

Konstruksioon on paigaldatav otse betoneerides või hülssi asetatuna. Sobivaima paigaldusviisi annab toote tarnija. Konstruksioonile on lisaks vajalik tagalaud, näiteks toode koodiga BB0602 (Sportservice OÜ), ja korvpallirõngas koos võrguga, mis valida välitingimustesse sobivad koostöös korvpallikonstruktsiooni tarnijaga.

Korvpallikonstruktsiooni töötlus ja värvitoon: kuumtsingitud ja pulbervärvitud tumehalli tooni (näiteks RAL 7016).

### 3.8.6. Padeliväljak

Padeliväljak on suhteliselt spetsiifiline toode, mis on mõistlik tellida komplektsena vastava väljaku ehitamist teostava ettevõtte poolt koos väljaku enda kui ka piirete ehitamiseks ja paigaldamiseks. Projektis on aluseks võetud Unigrass OÜ poolt pakutav lahendus väljakut ümbritseva lintvundamendi osas, katendi osas ja arvestatud nende poolt pakutava väljaku piirde „PadelKit Standard Court“ paigaldamisega.

Väljaku kunstmuru toode on väljaku lõike joonisel antud, kuid lõplik tootevalik selgub väljaku ehituse tellimisel, kus tootja ja Tellija saavad omavahel kokku leppida sobivaima lahenduse nii omaduste kui ka hinna poolest. Projekt ei kirjuta ette kunstmurukatte värvitooni, Tellija võib valida endale meeldivama (sinine, roheline).

Väljaku piirde metallelementide värv sama mis korvpallikonstruktsioonil (vt eelmine ptk).

### 3.8.7. Lipumast

Jalgsissepääsu lähedusse ala idanurka on projekteeritud lipumast kõrgusega 8 m. Mast on ette nähtud sisemise nõõrisüsteemiga, klaasplastist, valget värvi.

Paigaldatakse maapinda kohapeal betoonvalust vundamendile või spetsiaalsele tehases valmistatud betoonist vundamendile.

Kohapeal valamisel kaevata 100 cm sügavine auk diameetriga 40 cm, mis täita betooniseguga. Betoonisegusse suruda eelnevalt lipu monteerimisplaadi külge kinnitatud ankurpoldid, plaat loodida. Paigaldamisel jälgi hinge asukohta, see peab jääma sinna suunda, kust mast püsti lükatakse. Masti püstitamisel järgida masti tootja juhendeid.

Sobiv lipu suurus 8m mastile on 135x212 cm.

## 3.9. Keskkonnakaitse ja maastikukujundustööd

### 3.9.1. Olemasolev taimestik

Puittaimestik alal puudub. Niidule/heinamaale omaselt kasvavad heintaimed.

### **3.9.2. Projekteeritud haljastus**

#### **3.9.2.1. Haljastuse lahendus ja selle kujunemine**

Külaplatsi kirde, kagu ja loode serva on kavandatud kaitsehaljastuse tüüpi kõrghaljastus, mis koosneb ritta istutatud okaspuudest. Kasvukohta sobivaimaks kohalikuks puuliigiks võib nimetada harilikku mändi.

Puud on kavandatud ühte ritta, istikute vahe 2 m  
Kokku on kavandatud 73 männi istiku istutamine. Puude elujõulisuse tagamiseks peavad istikud olema vähemalt 1 m kõrgused.

#### **Muru rajamine**

Seoses ehitustöödega kahjustatud murupindade taastamisega on soovitatav lähtuda järgnevatest nõuannetest.

Parim aeg muru rajamiseks on kevadel (aprillist mai keskpaigani) või hilissuvel (juuli lõpust septembri alguseni). Muudel aegadel on väga tähtis hea kastmisvõimaluse olemasolu. Vastrajatud muru tuleb kuivade ilmadega kasta üle päeva. Avatud ja tuulises kohas isegi iga päev, et olla kindel heas tulemuses. Seemned võib külvata veel ka hilissügisel just enne maa külmumist, nii alustavad need idanemist alles kevadel.

Muru rajamiseks tuleks eelistada mineraalmulda, soovitavalt saviliiva või kergemat liivsavimulda. Turbal põhinevat kompostmulda kasutades võib jääda murupind vetruv. Piisavaks mullakihi paksuseks on 15-20 cm. Mullakihi tusedusest sõltuvad hilisemad hoolduskulud. Õhukesele mullakihiile rajatud muru vajab hiljem palju kastmist ja väetamist. Pärast mulla laotamist ja esmast tasandamist on soovitatav jätta muld üheks kuuks või isegi pikemaks ajaks seisma, et see vajuks ja tiheneks. Samuti jõuavad sel perioodil tärgata umbrohud, mis tuleb enne muru rajamist hävitada. Vajumiseks vajaliku aja pikkust saab lühendada, kui mulda regulaarselt tugevalt kasta või laotada muld laiali kihiti iga kihti eraldi planeerides ja rulliga kergelt tihendades.

Muruseemnete külvi ettevalmistustöödel ja külvitöödel ning kulunormi puhul lähtuda muruseemne tootja juhistest, mis on reeglina leitavad toote pakendil. Kevadisel muru rajamisel sobib rajamisväetiseks üldväetis 10kg/400 m<sup>2</sup>. Kui muru rajamine jääb sügiseks sobib kasutada sügisväetist 10kg/400 m<sup>2</sup>.

### ***Projekteeritud haljastuse hooldusnõuded kasvueel***

#### **Muru hooldamine**

Muru on kõige levinum ja kõige rohkem hoolt vajav kattetaimestik. Seda hooldatakse vastava kasutusotstarbe kohaselt ja sõltuvalt kinnistu omaniku soovile, et tagada esteetiline linnaruum.

Muru korrastamine sisaldab mitmeid erinevaid tegevusi. Murupindade üldhooldus koosneb kevadkoristusest, mil koristatakse sinna talvel kogunenud olmeprügi,

loomsed väljaheited ja muu selline, mis sinna ei kuulu. Seejärel muru paikamine, kus murupind on kahjustada saanud. Sügisel toimub muru sügiskorrastus.

Hooldust vajab muru kasvusubstraat, mille keemilisi ja füüsilisi omadusi on vaja perioodiliselt murutaimele sobivaks kohendada. Substraati on vaja ilusa murupinna säilitamiseks iga-aastaselt väetada. Lisaks võivad olla vajalikud täiendavad väetamised (hooldusväetamised) ning varakevadine lupjamine. Kuivadel perioodidel on soovitatav muru kasta. Kasvusubstraadi hooldus näeb lisaks ette õhustamist ja randaalimist.

### 3.9.3. Keskkonnakaitse abinõud ja jäätmekäitlus

#### 3.9.3.1. Ehitusaegne jäätmekäitlus

Ehituse Töövõtja vastutab ehitusperioodil keskkonnakaitse eest ehitusplatsil ja sellega vahetult piirnevail aladel Eesti Vabariigis kehtivaile seadustele ja nõuetele vastavalt. Tähelepanu tuleb pöörata ehitustöödel tekkivate jäätmete käitlusele. Ohtlikud jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning üle anda ohtlike jäätmete käitlemise litsentsi omavatele ettevõtetele.

Eraldi tuleb sortida:

- puit;
- kiletamata paber ja kartong;
- metall (eraldi must- ja värviline metall);
- mineraalsed jäätmed (kivid, ehituskivid ja tellised, krohv, betoon, kips, lehtklaas jne);
- raudbetoon- ja betoondetailid;
- tõrva mittesisaldav asfalt;
- kile.

Ehituse käigus tekkivad ehitusjäätmed kõrvaldatakse vastavalt Jäätmeseaduses ja Saku valla jäätmehoolduseeskirjas sätestatud korrale.

### Pinnasetöödega tekkivad jäätmed

Väljakaevatav haljastuseks sobiv pinnas (kasvupinnas) kasutatakse samal kinnistul haljastamiseks. Üleliigne pinnas teisaldatakse ja haljastamiseks mittesobiv pinnas utiliseeritakse vastavalt jäätmekäitluse nõuetele.

Kogu ehituspraht tuleb kokku korjata, üle anda ja ehitusplatsilt ära vedada konteinerites või muul otstarbekohasel transpordivahendil selleks vastavat jäätmeliba omava ettevõtte poolt.

Töövõtjale on rangelt keelatud matta ehitusjäätmeid või neid põletada.

Ehitustööde käigus tekkivad ehitusjäätmekäitlus tuleb käidelda vastavuses Saku valla Jäätmehoolduseeskirjaga.

Ehitus- ja lammutusjäätmekäitlus sh pakend tuleb üle anda liigiti materjalide taaskasutamiseks vastavat luba omavale ettevõttele. Kasvupinnast ei ole lubatud ladestada prügilas või kasutada pinnasetäiteks. Välistada tuleb kasvupinnase reostamine ja ülemäärane tihendamine.

#### 3.9.3.2. Kasutusaegne jäätmekäitlus

Alale ei ole ette nähtud statsionaarseid prügikonteinereid olmeprügi kogumiseks. Külaplatsile paigaldatakse infotahvel platsi kasutustingimustega, mis muuhulgas sätestab, et väljaku kasutaja võtab enda tekitatud jäätmed endaga kaasa. Kuna tegemist on piiratud kogukonna kasutuses oleva platsiga, siis heakorra hoidmine on kasutajate enda huvides. Probleemide esinedes on võimalik külaplats varustada videovalvega või organiseerida alale statsionaarne liigiti kogutavate jäätmete prügikast ning organiseerida selle tühjendamine. Suuremate korraldatud ürituste puhul organiseerib korraldaja ajutised jäätmekonteinerid vastavalt ürituse vajadusele ning vastutab jäätmete õiguspärase utiliseerimise vastavalt kehtivale korrale.